

การดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ที่ทำการ
กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน
การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมา **ตั้งแต่ พ.ศ. 2517**

ศาสตราจารย์ ดร.ยวัฒน์ วุฒิเมธี
อดีตรับดีกรมการพัฒนาชุมชน
ได้เริ่มทดลองดำเนินการครั้งแรก
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2517 จำนวน 2 แห่ง
ได้แก่
1. บ้านในเมือง หมู่ที่ 3
ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล
2. บ้านข้าวมุง หมู่ที่ 6
ตำบลข้าวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

6 มีนาคม
ของทุกปี

วันคล้ายวันก่อตั้ง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ความหมาย “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”

การรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการประหยัดทรัพย์ แล้วนำมาสะสมทีละน้อย เป็นประจำสม่ำเสมอ เรียกว่า “**เงินสัจจะสะสม**” เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัว

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

”

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสาน
ระหว่างแนวคิดของสหกรณ์การเกษตร เครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร
โดยใช้ "เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน"

”

1. ให้คนมีคุณธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่
2. ฝึกคนให้มีความอดทน มีสัจจะ มีระเบียบวินัยในการใช้เงิน รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผลสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวและชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9
3. เกิดการเรียนรู้บริหารจัดการเงินทุนของตนเองเพื่อจัดสรรผลประโยชน์และจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก
4. ทำให้ชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพิงแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริมประชาธิปไตย การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

4 แนวคิด

แนวคิดที่ 1

การรวมคนในหมู่บ้าน ชุมชน ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกันให้ช่วยเหลือกัน อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ”

แนวคิดที่ 2

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนโดยการรวมกลุ่มออมเงิน แล้วให้สมาชิกกู้ยืมเป็นทุนในการประกอบอาชีพ

แนวคิดที่ 3

การนำเงินทุนไปใช้ดำเนินการ ด้วยความขยัน ประหยัด ถูกต้อง เพื่อให้ได้ทุนคืนและมีกำไร เป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

แนวคิดที่ 4

การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้สมาชิกมีการจัดตั้งศูนย์ สานิตการตลาด เป็นการรวมตัวกันซื้อ รวมตัวกันขาย สามารถลดต้นทุนในการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคและปัจจัยการผลิตได้

4 หลักการ

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมตัวของประชาชน บริหารจัดการโดยประชาชนและเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีหลักการ ดังนี้

ความรู้สึกเป็นเจ้าของ

เป็นการสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของ ให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม

การพึ่งตนเอง

ฝึกนิสัยการประหยัด และอดออม โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ 2 ประการของชุมชน คือ ความซื่อสัตย์ และความอดทน มารวมกันในรูปกลุ่มทำให้มีเงินทุนของชุมชนเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอกหมู่บ้าน

หลักคุณธรรม

ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเพื่อให้คนมีคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจกัน

หลักการควบคุมกันเอง

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกคน จะต้องให้ความสนใจดูแลความเคลื่อนไหว และตรวจสอบซึ่งกันและกัน

4

แนวคิด

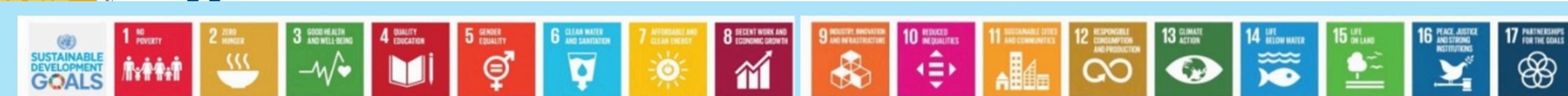

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3 วัตถุประสงค์

- 01** เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง และเพื่อนสมาชิก ให้มีคุณธรรม 5 ประการ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ
- 02** เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออม จัดตั้งเป็นกองทุนทำให้มีชุมชนมีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมไปประกอบอาชีพ ใช้ตามความจำเป็นของครอบครัวและเรียนรู้กิจกรรมเชิงธุรกิจ สามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว
- 03** เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ปลูกฝังวิถีประชาธิปไตยก่อให้เกิด ความสามัคคี การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน ความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเท่าเทียมกันของสมาชิก

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คุณธรรม 5 ประการ

ความ
รับผิดชอบ

ความ
เสียสละ

ความเห็นอก
เห็นใจ

ความซื่อสัตย์

ความ
ไว้วางใจกัน

1. ความซื่อสัตย์

หมายถึง การสร้างสัจจะต่อตนเองในการประหยัด อดออมอย่างสม่ำเสมอ และการซื่อสัตย์ต่อกลุ่มในการถือหุ้นหรือฝากเงินในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เมื่อได้เงินไปแล้ว ก็ใช้คืนเงินตามสัญญา

2. ความเสียสละ

หมายถึง ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่งาน ไม่มีจิตใจคับแคบ เช่น หากเพื่อน มีความเดือดร้อนก็จะให้เพื่อนได้กู้เงินก่อนซึ่งการเสียสละนี้จะเป็นการผูกมิตรไมตรีระหว่าง สมาชิก สร้างนิสัยให้เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

3. ความรับผิดชอบ

หมายถึง การร่วมมือกับกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอต่อการบริหารงานกลุ่ม ความรับผิดชอบดังกล่าวจะทำให้กลุ่มออม ทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถแก้ปัญหาของสมาชิกได้

4. ความเห็นอกเห็นใจ

หมายถึง ความรู้สึกร่วมภายในใจของเพื่อนสมาชิก ที่เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนสมาชิกด้วย กัน หากเกิดความเข้าใจต่อกันแล้วจะทำให้กิจกรรมที่ทำร่วมกันทุกอย่างราบรื่นไปได้ด้วยดี ความเห็นอกเห็นใจอาจแสดงออกด้วยการกล่าวคำพูดที่ดี เช่น การให้กำลังใจแก่คณะกรรมการที่เสียสละแรงกายแรงใจมาทำงานให้กับกลุ่ม เป็นต้น

5. ความไว้วางใจกัน

หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางบวกต่อความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น การไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่านำเงินไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์และจะนำเงินมาชำระ คืนได้ ความไว้วางใจต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นต้น ความไว้วางใจดังกล่าว จะนำมาซึ่งความยุติธรรมที่สมาชิกทุกคนจะได้รับบริการจากกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แหล่งที่มาของเงินทุน

เงินสัจจะ
สะสม

เงินสัจจะ
สะสม
พิเศษ

เงิน
อุดหนุน

รายได้อื่น ๆ

เงินค่าสมัครเข้า
เป็นสมาชิก
ค่าธรรมเนียม
และเงินค่าปรับกรณี
ผิดสัญญา

เงินกู้ยืม
จากแหล่ง
เงินทุน

1. เงินค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิก ค่าธรรมเนียม
และเงินค่าปรับกรณีผิดสัญญา

2. เงินสัจจะสะสม

เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิกจำนวนเท่า ๆ กันทุกเดือน เพื่อใช้เป็นทุน
ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะจ่ายเงินคืน เมื่อขาดจากการ
เป็นสมาชิกภาพเท่านั้น โดยกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนให้สมาชิกในรูปของเงินปันผล

3. เงินสัจจะสะสมพิเศษ

เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกที่มีเหลือและประสงค์จะฝากไว้กับกลุ่ม ซึ่งสามารถถอน
ไปใช้ตามความจำเป็น และจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลตาม
ระเบียบกลุ่ม

4. เงินอุดหนุน

กลุ่มอาจได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และองค์กรอื่น ๆ

5. เงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุน

เช่น ธนาคาร หรือสถาบันอื่น ๆ

6. รายได้อื่น ๆ

เช่น เงินทุนสำรอง ดอกเบี้ย เงินบริจาค

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สมาชิกสามัญ

ได้แก่

- บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบล ทุกเพศ ทุกวัย ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

สมาชิกวิสามัญ

ได้แก่

- กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้านหรือตำบล ที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

สมาชิกกิตติมศักดิ์

ได้แก่

- ข้าราชการ
- คหบดี
- ภิกษุ สามเณร
- บุคคลที่มีความสนใจ และให้การสนับสนุนกลุ่มโดยไม่หวังผลตอบแทน ตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

สมาชิก

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คุณสมบัติ/ คุณลักษณะ ของสมาชิก

1. เป็นประชาชนทุกเพศ ทุกวัยในหมู่บ้านหรือตำบล
2. มีรายได้ และมีความสามารถในการส่งเงินสัจจะสะสมตามกำลังของตน
3. อาศัยอยู่หรือมีที่ทำกินในหมู่บ้าน หรือตำบล
4. มีความสมัครใจและศรัทธาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
5. มีความเข้าใจ หลักการ วิธีการ และวัตถุประสงค์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
6. มีความรับผิดชอบและเสียสละ

หน้าที่ ของสมาชิก

1. ส่งเงินสัจจะสะสมเป็นประจำทุกเดือน
2. ส่งคืนเงินกู้ตามกำหนด
3. เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
4. เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี
5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
6. ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดีแก่กลุ่ม
7. กำกับ ตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่ม
ให้ข้อมูลข่าวสารแก่เพื่อนสมาชิก

The End →

การสิ้นสุด การเป็น สมาชิก

1. เสียชีวิต
2. ลาออก
3. ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบของกลุ่ม
4. ที่ประชุมมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คณะกรรมการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ประกอบด้วย คณะกรรมการ 4 คณะ
วาระการดำรงตำแหน่ง **คราวละ 4 ปี**
โดยแต่ละคณะ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน

คณะกรรมการอำนวยการ

คณะกรรมการส่งเสริม

คณะกรรมการเงินกู้

คณะกรรมการตรวจสอบ

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คณะกรรมการอำนวยการ

- **ประธาน** มีหน้าที่เป็นประธานการประชุม เป็นผู้ลงนามในเอกสารหลักฐานการเบิกจ่ายเงินร่วมกับเหรัญญิก เป็นตัวแทนของกลุ่มในการลงนามในเอกสารต่าง ๆ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการมอบหมาย
- **รองประธาน** ทำหน้าที่เมื่อประธานไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อประธานมอบหมายให้ทำ
- **เหรัญญิก** รับผิดชอบทางการเงินและทรัพย์สินของกลุ่ม ลงลายมือชื่อในหลักฐานการรับ - จ่าย เงินต่าง ๆ จัดทำควบคุมดูแลบัญชีของกลุ่มให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน
- **เลขานุการ** ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนของกลุ่ม จัดรายงานการประชุม เก็บรักษารายงานเอกสารต่าง ๆ ทำหนังสือเชิญประชุม หนังสือติดต่อประสานงานต่าง ๆ
- กรรมการร่วมอื่น ๆ ทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย หน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการอำนวยการโดยรวม คือ พิจารณารับสมาชิก กำหนดประชุมใหญ่สามัญประจำปี จัดสรรเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ให้เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก ตลอดจนเป็นตัวแทนของกลุ่มในการประสานงานและติดต่อกับองค์กรภายนอก

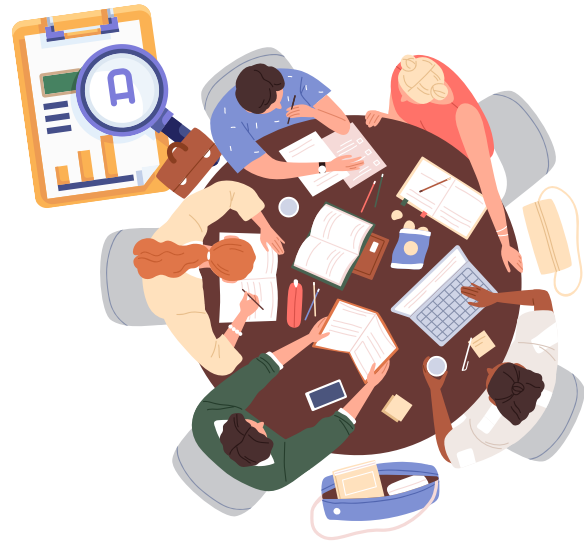

คณะกรรมการเงินกู้

มีหน้าที่ในการพิจารณาคำร้องขอกู้เงินของสมาชิกว่าจะอนุมัติหรือไม่ การอนุมัติเงินกู้ให้พิจารณาตามแนวทางอันสมควรและยุติธรรมเพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้กู้และกลุ่มเป็นส่วนรวม โดยใช้วิธีพิจารณาตามระเบียบหรือมติที่กำหนดไว้ และต้องคอยสอดส่องดูแลติดตามความเคลื่อนไหวของสมาชิกที่กู้ยืมเงิน รวมทั้งติดตามการนำเงินไปใช้จ่าย การเร่งรัดหนี้สิน เยี่ยมเยียน ช่วยเหลือให้คำแนะนำ แก้ปัญหาในกรณีสมาชิกมีปัญหาไม่สามารถชำระเงินกู้คืนได้

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คณะกรรมการตรวจสอบ

มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและผลการดำเนินงานของกลุ่ม โดยคณะกรรมการตรวจสอบนี้จะมีบทบาทสำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกหรือกลุ่มโดยรวมและทุกครั้งที่มีการประชุม หรือมีการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบจะต้องทำบันทึกหรือรายงานเสนอให้คณะกรรมการอำนวยการทราบ

คณะกรรมการส่งเสริม

- 1) ชักชวนผู้สนใจ และแนะนำให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม
- 2) ส่งเสริมให้การศึกษา ฝึกอบรม จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่สมาชิกทั้งสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่ เผยแพร่ให้ผู้สนใจอื่น ๆ ทราบถึงแนวคิด หลักการดำเนินงานของกลุ่ม รวมทั้งประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มและผู้สนใจทราบความเคลื่อนไหวของกลุ่มอยู่เสมอ
- 3) ศึกษา คำนวณ หาความรู้วิธีการบริหารจัดการใหม่ ๆ ที่เอื้อประโยชน์แก่สมาชิกและกลุ่ม
- 4) ออกเยี่ยมเยียนสมาชิก เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิก ตามโอกาสอันสมควร
- 5) ประสานงานระหว่างกลุ่มกับสมาชิก และสมาชิกกับสมาชิกให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กิจกรรม กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการซึ่งมาจากสมาชิก และทำเพื่อสมาชิก ดังนั้น กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามแนวคิดหลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เกิดจากความต้องการของสมาชิกและเพื่อประโยชน์ของสมาชิก เมื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการออมเงินได้มากพอสมควร กลุ่มสามารถนำเงินทุนมาดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของสมาชิกและชุมชน ตลอดจนการพัฒนาในกลุ่มในกิจกรรมด้านต่าง ๆ

ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้

ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ โดยการนำเงินทุนของกลุ่มให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ เช่น ค้าขาย การเกษตร อุตสาหกรรมในครัวเรือน ฯลฯ

ด้านสวัสดิการต่าง ๆ

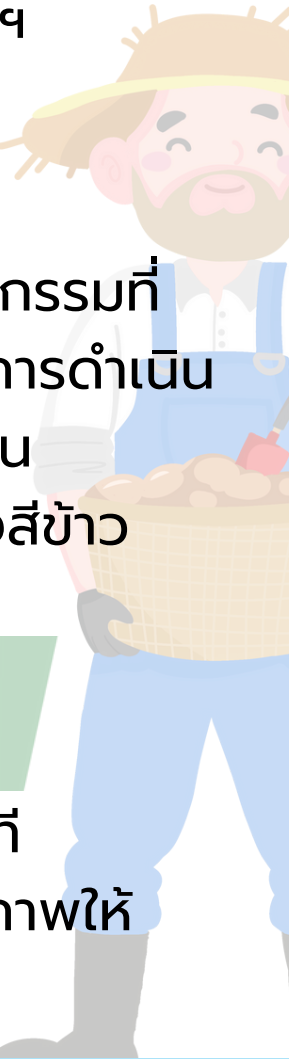
ด้านสวัสดิการต่าง ๆ กลุ่มสามารถจัดสรรผลกำไรของกลุ่มเพื่อจัดเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิก เช่น ทุนการศึกษา ชดเชยค่ารักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ สาธารณภัย ประกันชีวิต สาธารณประโยชน์ สงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

ด้านการพัฒนากิจกรรมเครือข่าย

ด้านการพัฒนากิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดำเนินกิจกรรมที่สามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เป็นการฝึกการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังให้มีกำไรเพื่อนำไปปันผลเฉลี่ยคืนและจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชน เช่น ศูนย์สาริตการตลาด ปืมน้ำมัน โรงสีข้าว โรงงานน้ำดื่ม ลานตากผลผลิต แปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

ด้านการพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิก

ด้านการพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิก โดยจัดฝึกอบรม สัมมนา จัดเวทีประชาคมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่คณะกรรมการและสมาชิกของกลุ่ม

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การส่งเงินสัจจะ

ควรกำหนดให้สมาชิกส่งในจำนวนวงเงินตามกำลัง
ความสามารถของตนเองและส่งในจำนวนเท่า ๆ
กัน ทุกเดือนจนครบปีบัญชี เพื่อเน้นความมีสัจจะ
และสร้างวินัยแก่สมาชิกกลุ่มหากต้องการเพิ่มหรือ
ลดวงเงินสัจจะควรเริ่มในเดือนแรกของปีบัญชี
และ **ควรกำหนดวงเงินสูงสุดในการส่งสัจจะ
สะสมหรือเงินสัจจะสะสมพิเศษไว้** เพื่อป้องกันมิให้
ผู้ใดมาแสวงหาผลประโยชน์จากการปันผลหรือ
ดอกเบียจากกลุ่ม

การกู้ยืมเงิน

การบริการเงินกู้ให้แก่สมาชิก เพื่อนำไปลงทุน
ประกอบอาชีพ และแก้ปัญหาเร่งด่วน หรือ
ความเดือดร้อนของสมาชิก **คณะกรรมการควร
กำหนดหลักเกณฑ์การกู้ในระเบียบข้อบังคับให้
ชัดเจน** และการพิจารณาเงินกู้ต้องให้เป็นไปตาม
ระเบียบและมีความเหมาะสมกับเหตุผลความจำเป็น
ที่สมาชิกขอกู้เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกเป็นหนี้เกิน
ความจำเป็นหรือเกินกำลัง

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การเก็บรักษาเงิน

1.ให้นำเงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนำฝากธนาคาร เช่น กรุงไทย ธกส. ออมสิน หรืออื่น ๆ ตามที่กลุ่มเห็นสมควร

2. การเปิดบัญชีเงินฝาก การถอนเงิน ต้องให้ ประธาน รองประธาน เภรัณยิกของกลุ่มฯ เป็นผู้ลงลายมือชื่ออย่างน้อย 2 ใน 3 โดยให้ประธานลงนามทุกครั้ง

แนวทางดังกล่าวกลุ่มอาจจะเห็นว่าเป็นการ **ไม่สะดวก ยุ่งยาก เสียเวลา** แต่การนำเงินเข้าธนาคารทุกครั้งที่มีการรับเงิน - จ่ายเงิน จะมีข้อดี ดังนี้

1. เป็นการป้องกันปัญหาการทุจริตของกลุ่ม

เพราะว่า ถ้ากลุ่มใดที่เก็บเงินสัจจะแล้วให้เษรัณยิกหรือคณะกรรมการ ถือเงินสด อาจเกิดความเสี่ยงที่กรรมการจะนำเงินไปใช้ส่วนตัว ซึ่งเป็นกรณีปัญหาการร้องเรียนส่วนใหญ่ และกว่าสมาชิกจะได้เงินคืน ต้องมีการฟ้องร้องดำเนินคดี ดังนั้น การนำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคาร จึงเป็นการป้องกันไว้ก่อน ดีกว่าปล่อยให้เกิดปัญหาแล้วมาแก้ไขในภายหลัง

2. สะดวกต่อการจัดทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี

เพราะถ้านำเงินสัจจะสะสมที่เก็บจากสมาชิกฝากเข้าบัญชี ธนาคารทุกครั้ง จะทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำบัญชี บันทึกในระบบบัญชีต่าง ๆ ของกลุ่มได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งทำให้สามารถตรวจสอบบัญชีได้อย่างเป็นระบบ

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การจัดสรรผลกำไร

มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพราะเป็นการจัดการผลประโยชน์ให้กับกลุ่มและสมาชิก

“กลุ่มจะจัดสรรผลกำไรตามประเภทและสัดส่วน
ที่ระเบียบข้อบังคับกลุ่มกำหนด ซึ่งควรประกอบด้วย

ปันผล

เฉลี่ยคืน

งบดำเนินงาน

ทุนสำรอง

ทุนสาธารณประโยชน์

ทุนจัดสวัสดิการ

อื่น ๆ ตามมติที่ประชุมใหญ่

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ข้อห้ามการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการระดมเงินออม
ที่ริเริ่มโดยประชาชน ปัจจุบัน จึงไม่มีกฎหมายที่
บังคับใช้โดยตรง ดังนั้น เพื่อไม่ให้กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิตเป็นองค์การการเงินนอกระบบ ที่ไม่ถูก
ต้องตามกฎหมาย พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์
พ.ศ. 2505 และ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจเงินทุน
ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522
พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

กรมการพัฒนาชุมชน จึงได้ทำความเข้าใจ
กับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีข้อห้าม
ดังนี้

ห้าม

รับฝากเงิน
จากบุคคลภายนอก
ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม

ห้าม

ไม่ให้บุคคล
ภายนอก
ที่มีใช้สมาชิก
กลุ่มกู้เงิน

ห้าม

คิดดอกเบี้ย
เงินกู้เกินกว่า
ที่กฎหมายกำหนด
(ร้อยละ 15 บาท/ปี)

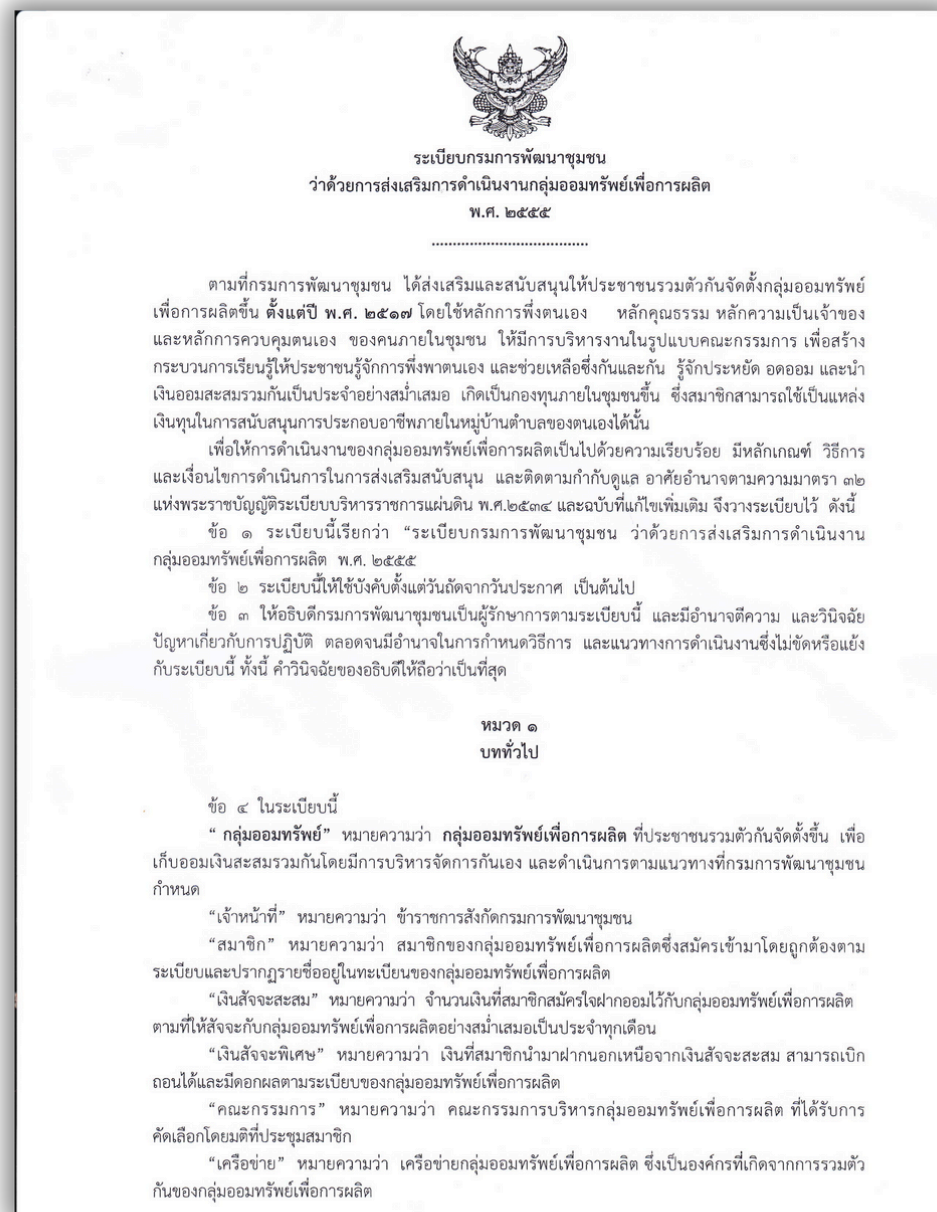
สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เอกสารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชนว่าด้วยการส่งเสริม
การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ.2555”

ระยะเริ่มจัดตั้ง

ใบสมัครสมาชิก
กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

สมุดสัจจะ
สะสมทรัพย์
ของสมาชิก

ระเบียบกลุ่มฯ

ทะเบียนรายชื่อสมาชิก

ทะเบียนคุมเงิน
สัจจะสะสม
/เงินสัจจะสะสมพิเศษ

สมุดบัญชี

- บัญชีเงินสด-เงินฝากธนาคาร (ส.)
- บัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)
- บัญชีรายจ่ายและสินทรัพย์ (จ.)
- งบกำไร-ขาดทุน
- งบดุล

หลังจากจัดตั้งกลุ่ม

มีเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

ทะเบียนคุมลูกหนี้
เงินกู้รายตัว

ทะเบียนคุมสัญญากู้เงิน

แบบฟอร์มสัญญากู้เงิน

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แบบประเมินศักยภาพ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

“4 หลักการสำคัญ 10 หลักการย่อย 21 ตัวชี้วัด”

แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล			
๔ หลักการสำคัญ ๑๐ หลักการย่อย ๒๑ ตัวชี้วัด			
ชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต(บ้านตำบล)..... หมู่ที่.....			
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....			
แนวทางตามหลักธรรมาภิบาลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	ผ่าน	ไม่ผ่าน	การพิจารณาประกอบการประเมิน
๑. หลักนิยมนประชาธิปไตย (Democratic Value)			
● หลักความรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้			
๑) คณะกรรมการมีการประชุมทุกเดือนและมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง	☐	☐	- ตรวจสอบเอกสารบันทึกการประชุมของคณะกรรมการ
๒) มีการส่งเงินส่งจะสะสมของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	☐	☐	- การส่งเงินส่งจะสะสมด้วยตนเองของสมาชิก ตามวัน และสถานที่ ๆ กลุ่มกำหนด
๓) มีการส่งชำระคืนเงินกู้ตามสัญญา	☐	☐	- สมาชิกชำระคืนเงินกู้ครบถ้วนตามสัญญาทุกราย
๔) มีการจัดกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์ของกลุ่ม	☐	☐	- มีการจัดกิจกรรมหรือร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของกลุ่มอย่างน้อย ๑ กิจกรรม
● หลักความโปร่งใส/เปิดเผย			
๕) มีการฝากถอนเงินผ่านระบบสถาบันทางการเงินที่ถูกตั้งตามกฎหมาย	☐	☐	- ตรวจสอบระบบบัญชีเงินฝาก – ถอนของกลุ่ม และบัญชีเงินฝาก – ถอนของธนาคารที่เป็นปัจจุบัน
๖) มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลของกลุ่ม/เอกสารหลักฐานทางการเงิน/ระบบบัญชีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน (ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนส่งจะสะสม ทะเบียนลูกหนี้ ทะเบียนเงินกู้ ทะเบียนคูปองหนี้สิน ฯลฯ) มีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงิน อย่างน้อย ปีละ ๒ ครั้ง	☐	☐	- ตรวจสอบทะเบียนบัญชีและหลักฐานการเงินของกลุ่ม
๗) มีการจัดทำงบกำไร-ขาดทุน งบดุล และการรายงานสถานะทางการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบ ปีละ ๑ ครั้ง และติดประกาศไว้ ณ ที่ทำการกลุ่ม	☐	☐	- ตรวจสอบงบกำไร – ขาดทุน งบดุล รายงานสถานะทางการเงิน และประกาศของกลุ่มในแต่ละปี

๘) มีการจัดประชุมสามัญประจำปี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ อย่างน้อยร้อยละ ๗๕ ของครัวเรือนที่เป็นสมาชิก	☐	☐	- ตรวจสอบบันทึกการประชุมสามัญประจำปี
๙) มีอาคารสถานที่ใช้ประโยชน์สาธารณะร่วมกันชัดเจน มีป้ายชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ ป้ายแสดงข้อมูลที่ตั้งชัดเจนและเป็นปัจจุบัน	☐	☐	- ตรวจสอบ ณ ที่ทำการกลุ่ม
● หลักนิติธรรม			
๑๐) มีระเบียบข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นปัจจุบัน	☐	☐	- ตรวจสอบเอกสารระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
๑๑) มีการเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่ไม่เกินกฎหมายกำหนด (ร้อยละ ๑๕ ต่อปี)	☐	☐	- ตรวจสอบระบบบัญชี และทะเบียนคูปองเงินกู้ และดอกเบี้ยของกลุ่ม
๑๒) มีการพิจารณาเงินกู้ของสมาชิกเป็นไปตามระเบียบการตรวจสอบและมีหลักฐานให้ตรวจสอบชัดเจน	☐	☐	- ตรวจสอบบันทึกการประชุมของคณะกรรมการเงินกู้ และคณะกรรมการตรวจสอบ
● หลักความเสมอภาค			
๑๓) ให้บริการแก่สมาชิกด้วยความรวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ	☐	☐	- สอบถามความพึงพอใจของสมาชิก โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกไม่น้อยกว่า ๕ คน
๒. หลักประชาธิปไตย (Participatory State)			
● หลักการมีส่วนร่วม			
๑๔) มีการส่งเสริมการออม ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในพื้นที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนชุมชน	☐	☐	- ตรวจสอบกิจกรรมของคณะกรรมการส่งเสริม
● หลักการกระจายอำนาจ			
๑๕) มีคณะกรรมการครบ ๔ ฝ่าย และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ เป็นลายลักษณ์อักษรและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	☐	☐	- ตรวจสอบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือบันทึกการประชุมของคณะกรรมการ ที่มีการมอบหมายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร
๓. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility)			
● หลักคุณธรรม			
๑๖) มีการดำเนินงานโดยยึดหลักคุณธรรม ๕ ประการ (ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจ)	☐	☐	๑. คณะกรรมการมีความเสียสละในการทำหน้าที่ และมีการประชุมที่เปิดเผย เป็นที่เชื่อถือของสมาชิก ๒. สมาชิกรับผิดชอบส่งเงินส่งจะสะสมและเงินกู้ตามกำหนด ๓. ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนก่อน ๔. สมาชิกนำเงินไปใช้ตามโครงการ

๔. หลักการบริหารจัดการแนวใหม่ (New Public Management)			
● หลักประสิทธิภาพ			
๑๗) มีการจัดสรรผลกำไรและจัดให้มีสวัสดิการชุมชนทุกปี	☐	☐	- ตรวจสอบจากงบกำไร – ขาดทุน และงบดุลประจำปี
● หลักประสิทธิภาพ			
๑๘) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์	☐	☐	- มีการใช้ระบบ/โปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดทำบัญชี/หลักฐานทางการเงิน/ข้อมูลของสมาชิก/เอกสารอื่น ๆ ของกลุ่ม
๑๙) มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน/แผนบริหารความเสี่ยง/ประกันความเสี่ยงของกลุ่มเป็นประจำทุกปีและสมาชิกปฏิบัติตามแผนที่กำหนด	☐	☐	- มีการเรียนรู้เรื่องการบริหารความเสี่ยง - มีแผนและกิจกรรมบริหารความเสี่ยง
● หลักการตอบสนอง			
๒๐) สมาชิกสามารถกู้เงินได้ตามความต้องการภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	☐	☐	- ตรวจสอบหลักฐานการกู้เงิน
๒๑) มีกิจกรรมเครือข่ายที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิก	☐	☐	- สอบถามสมาชิกผู้กู้เงิน
ผลการประเมินผ่าน.....ตัวชี้วัด ผลการจัดระดับ			
ระดับ ๑ พอใช้/ปรับปรุง ☐			
ระดับ ๒ ปานกลาง ☐			
ระดับ ๓ ดี ☐			
เกณฑ์การจัดระดับ			
- ระดับ ๑ พอใช้/ปรับปรุง หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานต้องปรับปรุงและพัฒนาเงื่อนไข คือ ผ่านเกณฑ์ไม่ถึง ๑๓ ตัวชี้วัด			
- ระดับ ๒ ปานกลาง หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานปานกลาง เงื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ ๑๓ – ๑๗ ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก ๑๐ ตัวชี้วัดคือ ตัวชี้วัดที่ ๒,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐, ๑๑,๑๕ และ ๑๖ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ ๑			
- ระดับ ๓ ดี หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานดี เงื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ ๑๘ – ๒๑ ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก ๑๒ ตัวชี้วัดคือ ตัวชี้วัดที่ ๒,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, ๑๕,๑๖ และ ๑๗ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ ๒			
ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน			
(.....)			
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....			

เกณฑ์การจัดระดับการพัฒนา

ระดับ 1 พอใช้/ปรับปรุง

กลุ่มที่มีผลงานต้องปรับปรุงและพัฒนาเงื่อนไข คือ ผ่านเกณฑ์ ไม่ถึง 13 ตัวชี้วัด

ระดับ 2 ปานกลาง

กลุ่มที่มีผลงานปานกลาง เงื่อนไข คือ ผ่านเกณฑ์ 13-17 ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก 10 ตัวชี้วัด คือ 2,5,6,7,8,9,10,11,15 และ 16 หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ 1

ระดับ 3 ดี

กลุ่มที่มีผลงานดี เงื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ 18-21 ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก 12 ตัวชี้วัด คือ 2,4,5,6,7,8,9, 10,11,15,16 และ 17 หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ 2

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน

ผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประจำปี 2568

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

33,242 กลุ่ม

สมาชิก 3,095,235 คน

เงินสัจจะสะสม 31,189 ล้านบาท

สมาชิกผู้กู้ 1,006,506 คน

เงินกู้ 22,035 ล้านบาท

กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

794 แห่ง

ศูนย์สาริตการตลาด
563 แห่ง

โรงสีชุมชน 29 แห่ง

ปั้มน้ำมัน 36 แห่ง

ลานตากผลผลิต 21 แห่ง

ย้งฉาง 20 แห่ง

อื่น ๆ อาทิ ศูนย์สาริตการตลาดลอยฟ้า ธนาคารข้าว โรงน้ำดื่ม ตลาดนัดชุมชน กองทุนปุ๋ย จำหน่ายไข่ไก่ รับซื้อน้ำยาง
รถไถให้เช่า จำหน่ายวัตถุดิบการเกษตร การบริหารจัดการน้ำ กลุ่มทอผ้า เป็นต้น

Change
For Good
กระทรวงมหาดไทย

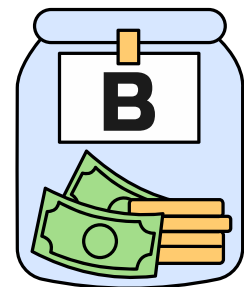
สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน

ขนาดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามฐานเงินสัจจะของกลุ่ม

➤ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต **33,242 กลุ่ม**

83.90%

27,889 กลุ่ม

B : Beginner

ฐานเงินของกลุ่มไม่เกิน
1 ล้านบาท

12.3%

4,089 กลุ่ม

S : Small

ตั้งแต่ 1 ล้านบาทขึ้นไป
ถึง 5 ล้านบาท

3.20%

1,063 กลุ่ม

M : Medium

มากกว่า 5 ล้านบาทขึ้นไป
ถึง 20 ล้านบาท

0.49%

163 กลุ่ม

L : Large

มากกว่า 20 ล้านบาทขึ้นไป
ถึง 50 ล้านบาท

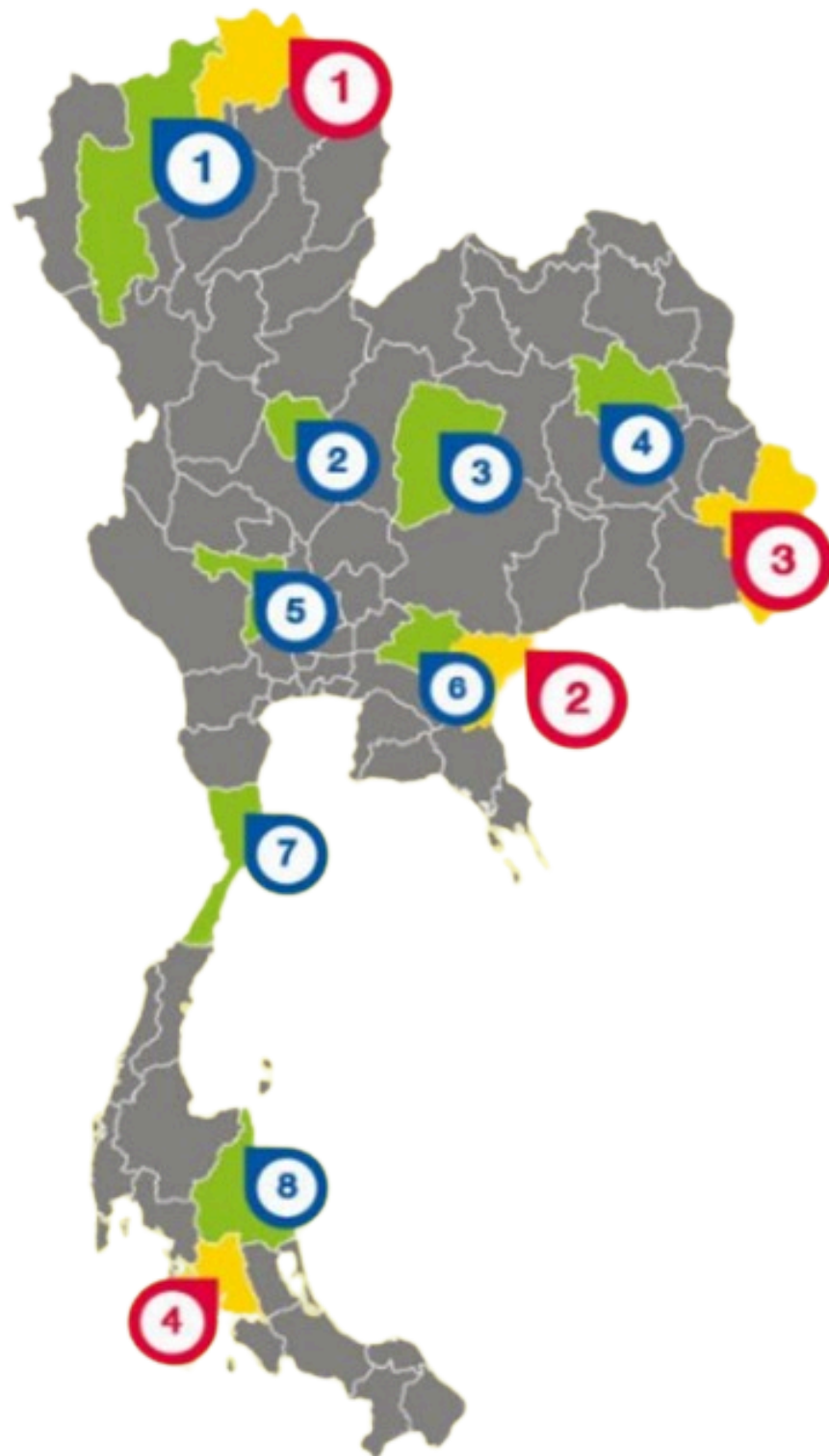
0.11%

38 กลุ่ม

XL : Extra Large

มากกว่า 50 ล้านบาทขึ้นไป

โรงเรียน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1. บ้านปัญจะพัฒนา
ตำบลแม่สาว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่
2. บ้านสระยาชัย
ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร
3. บ้านขาม
ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
4. บ้านโจด
ตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
5. บ้านหนองพิกนาก
ตำบลหนองพิกนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
6. บ้านขอนแก่น
ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
7. บ้านทุ่งสะท้อน
ตำบลปากแพรก อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
8. บ้านดอนคา
ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศูนย์เรียนรู้

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1. บ้านโป่ง
ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
2. บ้านถาวรสามัคคี
ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
3. บ้านยางกระเดา
ตำบลท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
4. บ้านนาเกาะสัก
ตำบลบ้านหวี อำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง

สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน